

2ο Μέρος
(κεφάλαια Ε', ΣΤ', Η')

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ:

Η ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

A. ΚΛΕΙΣΤΕΣ Ή ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (ενδεικτικά παραδείγματα)

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

1. Πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους κατά την καποδιστριακή περίοδο ήταν:
  - α) η Αθήνα
  - β) η Αίγινα
  - γ) η Τροιζήνα
  - δ) το Ναύπλιο

2. Ο Ιωάννης Καποδίστριας κυβέρνησε το ελληνικό κράτος:
  - α) από το 1827 μέχρι το 1831
  - β) από το 1828 μέχρι το 1831
  - γ) από το 1828 μέχρι το 1833
  - δ) από το 1829 μέχρι το 1833

3. Πριν από την άφιξη του Καποδίστρια, η Ελλάδα διοικούνταν από έναν ολιγαρχικό κύκλο, που τον αποτελούσαν ορισμένες επιφανείς οικογένειες, διότι:
  - α) διέθεταν σπάνιες διοικητικές αρετές
  - β) διέθεταν μεγάλη οικονομική δύναμη
  - γ) είχαν την αναγνώριση και την εμπιστοσύνη του λαού
  - δ) είχαν προσφέρει τα περισσότερα στον Αγώνα

4. Το “Πανελλήνιον” ήταν:
  - α) η Βουλή μετά την ανασυγκρότησή της
  - β) το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο
  - γ) το πρότυπο σχολείο της Αίγινας, όπου εκπαιδεύονταν το διδακτικό προσωπικό
  - δ) το 27μελές γνωμοδοτικό συμβούλιο, που αντικατέστησε τη Βουλή

5. Σύμφωνα με την αλληλοδιδασκτική μέθοδο διδάσκουν:
  - α) οι μεγαλύτεροι μαθητές τους μικρότερους
  - β) οι γονείς με τη βοήθεια των δασκάλων
  - γ) οι καλύτεροι μαθητές με την καθοδήγηση των δασκάλων
  - δ) οι άπειροι δάσκαλοι υπό την εποπτεία των έμπειρων

6. Με την εκπαιδευτική πολιτική του ο Καποδίστριας έδωσε προτεραιότητα:
- α) στη γενίκευση της στοιχειώδους και στη θεμελίωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης
  - β) στην άμεση ίδρυση Πανεπιστημίου
  - γ) στην οργάνωση των ανώτερων βαθμίδων της εκπαίδευσης
  - δ) στον κλασικό προσανατολισμό των σπουδών
7. Στον τομέα της δικαιοσύνης ίσχυσε:
- α) το λαϊκό - εθιμικό δίκαιο
  - β) το βυζαντινορρωμαϊκό δίκαιο
  - γ) το ευρωπαϊκό δίκαιο
  - δ) σύζευξη του βυζαντινού και του εθιμικού δικαίου
8. Το ψήφισμα *“Περί διοργανισμού των δικαστηρίων”* ρύθμιζε τα σχετικά με:
- α) την επιλογή των δικαστών
  - β) την ίδρυση και συγκρότηση των διαφόρων βαθμίδων απονομής της δικαιοσύνης
  - γ) τη δημοσίευση νομοθετημάτων
  - δ) την Πολιτική Δικονομία
9. Ο Καποδίστριας παραμέρισε από την εξουσία:
- α) τα λαϊκά στρώματα
  - β) τους λαϊκούς ηγέτες
  - γ) τη διοικητική αριστοκρατία
  - δ) τους λογίους
10. Οι αντικαποδιστριακοί κατηγορούσαν τον κυβερνήτη κυρίως για:
- α) συγκεντρωτισμό και αυταρχικότητα
  - β) ανεπιτυχείς χειρισμούς στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής
  - γ) αντιδημοτικότητα
  - δ) αναποτελεσματικότητα στην οικονομική πολιτική

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και σύντομης απάντησης

Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

1. Η Εθνοσυνέλευση, η οποία εξέλεξε με ψήφισμά της ως πρώτο Κυβερνήτη της Ελλάδας τον Ιωάννη Καποδίστρια, ήταν:
  - α) η Α΄ της Επιδαύρου (1821 - 1822)
  - β) η Β΄ του Άστρους (1823)
  - γ) η Γ΄ της Τροιζήνας (1827)
  - δ) η Δ΄ του Άργους (1829)

– Να αναφέρετε για ποιους, κατά τη γνώμη σας, λόγους οι Έλληνες ανέθεσαν στον Καποδίστρια τη διακυβέρνηση της χώρας:.....
.....
.....

2. Η εκλογή του Ιωάννη Καποδίστρια ως πρώτου Κυβερνήτη του νεοσύστατου ελληνικού κράτους είχε ιδιαίτερη σημασία, διότι:
  - α) είχε την υποστήριξη όλων των Ευρωπαϊκών Δυνάμεων
  - β) ήταν οξυδερκής διπλωμάτης διεθνούς κύρους
  - γ) διέθετε σπάνια θεωρητική κατάρτιση για τα οικονομικά ζητήματα
  - δ) είχε αναγνωρισμένες στρατηγικές ικανότητες

– Να αιτιολογήσετε σύντομα την επιλογή σας: .....
.....
.....

3. Ελληνικό Κράτος, μέσα στην κοινότητα των εθνών, άρχισε επίσημα να υπάρχει με:
  - α) το Πρωτόκολλο Λονδίνου 1829
  - β) τη Συνθήκη Αδριανούπολης 1829
  - γ) το Πρωτόκολλο Λονδίνου 1830
  - δ) τη Συνθήκη Κωνσταντινουπόλεως 1832

– Να αιτιολογήσετε σύντομα την επιλογή σας: .....
.....
.....

4. Το Πρωτόκολλο του Λονδίνου 1830 είχε μεγάλη σημασία για την Ελλάδα, διότι:
  - α) έθετε τέρμα στον εμφύλιο πόλεμο
  - β) αναγνώριζε ελεύθερο και ανεξάρτητο Ελληνικό Κράτος

- γ) όριζε την απομάκρυνση των στρατευμάτων του Ιμπραήμ από την Πελοπόννησο
- δ) αναγνώριζε αυτόνομο Ελληνικό Κράτος
- Να αναφέρετε με ποιο στόχο πολιτεύθηκε στο διπλωματικό πεδίο ο Ιωάννης Καποδίστριας μετά την υπογραφή του Πρωτοκόλλου του Λονδίνου 1830 και να κρίνετε εάν και πώς επιτεύχθηκε ο στόχος αυτός: .....
- .....
- .....

5. Η “Προσωρινή Διοίκησης της Επικρατείας”, το νέο κυβερνητικό σύστημα που ψηφίστηκε επί Καποδίστρια, αντιστοιχούσε με ένα είδος:
- α) Προεδρικής Δημοκρατίας
  - β) Προεδρευόμενης Δημοκρατίας
  - γ) Άμεσης Δημοκρατίας
  - δ) Συνταγματικής Μοναρχίας
  - Να εξηγήσετε τι σημαίνει ο όρος που επιλέξατε: .....
  - .....
  - .....

6. Η αντιπολίτευση προς τον Κυβερνήτη σχηματίστηκε από:
- α) τη διοικητική αριστοκρατία και φιλελεύθερους διανοούμενους
  - β) τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη και άλλους λαϊκούς αγωνιστές
  - γ) λαϊκούς ηγέτες που εξέφραζαν τα συμφέροντα των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων
  - δ) κύκλους που υποστήριζαν την εγκαθίδρυση της βασιλείας στην Ελλάδα
  - Να αναφέρετε με συντομία τους πραγματικούς λόγους για τους οποίους ο Καποδίστριας συγκρούστηκε με τη μερίδα που επιλέξατε: .....
  - .....
  - .....

7. “Εθνικές γαίες” ή “εθνικά κτήματα” ονομάστηκαν:
- α) τα κτήματα που πριν από την επανάσταση ανήκαν στους Τούρκους
  - β) το σύνολο της ελληνικής γης που είχε απελευθερωθεί
  - γ) τα κτήματα των κοτσαμπάσηδων
  - δ) οι δασικές εκτάσεις και οι εκτάσεις που ανήκαν στην Εκκλησία
  - Να εξηγήσετε γιατί ο Καποδίστριας δεν κατόρθωσε να διευθετήσει το ζήτημα των εθνικών γαιών: .....
  - .....
  - .....

Ερωτήσεις αντιστοίχισης

Να γράψετε, στο κενό αριστερά, το γράμμα του δεδομένου της Β' στήλης, που αντιστοιχεί στο δεδομένο της Α' στήλης. (Σε κάθε δεδομένο της Α' στήλης αντιστοιχεί ένα μόνο από τα δεδομένα της Β' στήλης).

1.

Α. Οι συνεργάτες του Καποδίστρια	Β. Οι αρμοδιότητές τους
1) ___ Ανδρέας Μιαούλης	α. Γραμματεύς της Επικρατείας
2) ___ Ανδρέας Μουστοξύδης	β. Επόπτης όλων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων
3) ___ Σπυρίδων Τρικούπης	γ. Στρατηγός
4) ___ Δημήτριος Υψηλάντης	δ. Ναύαρχος
	ε. Πρόεδρος του Τμήματος των Εσωτερικών
	στ. Πρόεδρος του Τμήματος της Οικονομίας
	ζ. Πρόεδρος του Τμήματος των Πολεμικών

2.

Α. Σχολεία - Σχολές	Β. Βασικός Σκοπός τους
1) ___ Πρότυπον Σχολείον	α. παροχή στοιχειώδους εκπαίδευσης
2) ___ Κεντρικόν Σχολείον	β. εκπαίδευση διδακτικού προσωπικού
3) ___ Λόχος των Ευελπίδων	γ. παροχή επαγγελματικής εκπαίδευσης
4) ___ Αλληλοδιδακτικά Σχολεία	δ. παροχή ανώτατης εκπαίδευσης
	ε. εκπαίδευση στελεχών του στρατού
	στ. προετοιμασία για ανώτερες σπουδές
	ζ. εκπαίδευση στελεχών του ναυτικού

3.

Α. Διεθνείς Συμφωνίες	Β. Βασικοί όροι τους
1) ___ Πρωτόκολλο Λονδίνου 1829	α. αναγνώριση ανεξάρτητου Ελληνικού Κράτους ως τη γραμμή Μαλιακού - Αχελώου β. αναγνώριση (και από την Τουρκία) ανεξάρτητου Ελληνικού Κράτους ως τη γραμμή Παγασσητικού - Αμβρακικού
2) ___ Συνθήκη Αδριανούπολης 1829	γ. αποδοχή από την Τουρκία του Πρωτοκόλλου του Λονδίνου του 1830 δ. αποδοχή από την Τουρκία του Πρωτοκόλλου του Λονδίνου του 1829
3) ___ Πρωτόκολλο Λονδίνου 1830	ε. αναγνώριση αυτόνομου Ελληνικού Κράτους ως τη γραμμή Παγασσητικού - Αμβρακικού
4) ___ Συνθήκη Κων/πολης 1832	στ. αναγνώριση αυτόνομου Ελληνικού Κράτους ως τη γραμμή Μαλιακού - Αχελώου ζ. απόφαση των Μεγάλων Δυνάμεων για μεσολαβητική τους επέμβαση με σκοπό τη δημιουργία ενιαίου Ελληνικού Κράτους

Ερώτηση ιεράρχησης / διάταξης

Ορισμένα από τα δικαστήρια που συγκροτήθηκαν επί Καποδίστρια ήταν τα εξής:

*ανέκκλητα κριτήρια, εξαιρετικό (έκτακτο) δικαστήριο,
πρωτόκλητα δικαστήρια, ειρηνοδικεία, ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο*

Με κριτήρια: α) την έδρα τους
β) τις υποθέσεις που εκδίκασαν

να τα κατατάξετε σε ιεραρχική σειρά ξεκινώντας από το κατώτερο

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Ερωτήσεις συμπλήρωσης

Να συμπληρώσετε τα κενά στα παρακάτω κείμενα.

1. Η ..... Εθνοσυνέλευση, η οποία συνήλθε στ... .. κατά το έτος ..... εξέλεξε με ψήφισμά της ως πρώτο Κυβερνήτη της Ελλάδας τον ...., με θητεία ..... χρόνων. Ο Κυβερνήτης ανέλαβε το αξίωμά του τον Ιανουάριο του έτους ..... και κυβέρνησε μέχρι τις 27 Σεπτεμβρίου του έτους ....., οπότε δολοφονήθηκε στ... .. από τον Γεώργιο και τον Κωνσταντίνο .....
2. Για την ανόρθωση των οικονομικών του νεοσύστατου κράτους ο Ιωάννης Καποδίστριας έλαβε σειρά μέτρων, με τα οποία κατόρθωσε να μετατρέψει τα ερείπια σε σχετικώς συγκροτημένη πολιτεία: ίδρυσε πιστωτικό ίδρυμα, ..., αντικατέστησε τα ξένα νομίσματα που κυκλοφορούσαν ως τότε με εθνικό νόμισμα, ... και πέτυχε με ..... από Έλληνες και από ..... του εξωτερικού να σχηματίσει ένα πρώτο κρατικό ταμείο, επιβάλλοντας ταυτόχρονα ..... στις δημόσιες υπηρεσίες και μικρή αύξηση των κρατικών ..... . Παράλληλα σχεδίαζε τη διανομή

..... στους φτωχούς αγωνιστές, αλλά η προσπάθειά του απέτυχε, αφενός μεν διότι μεγάλο μέρος τους ήταν ..... ως εγγύηση για προηγούμενα δάνεια, αφετέρου δε διότι δυνατότητα εξαγοράς τους είχαν από τους Έλληνες μόνο .....

3. Στον στρατιωτικό τομέα ο Καποδίστριας έθεσε ως κύριους στόχους την συγκρότηση ..... και την εκκαθάριση ..... από τα λείψανα ..... καθήκον που ανέλαβε ο ..... ο οποίος με τη μάχη που έδωσε στ... .. τερμάτισε κατά το έτος ..... τον ένοπλο αγώνα που είχε αρχίσει ο αδελφός του το 1821 στις όχθες του Προύθου. Παράλληλα στη θάλασσα ο ..... κατόρθωσε να συντρίψει .....
4. Οι βασικοί στόχοι του Ιωάννη Καποδίστρια στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής ήταν να εξασφαλίσει για το νεοσύστατο κράτος όσο το δυνατόν ..... και.....
5. “Ο Καποδίστριας ήταν αυθεντία στη ..... τέχνη, αλλά συνηθισμένος καθώς ήταν στις παραδόσεις του ..... δεσποτισμού, απαξίωσε να εφαρμόσει τις ..... ρυθμίσεις του συντάγματος ..... ή να ασχοληθεί με τη φατριαστική λειτουργία ..... , την οποία αντικατέστησε με το εικοσιεπταμελές ..... που βρισκόταν κάτω από τον άμεσο έλεγχό του”.

(“Ο Καποδίστριας ήταν αυθεντία στη διπλωματική τέχνη, αλλά συνηθισμένος καθώς ήταν στις παραδόσεις του ρωσικού δεσποτισμού, απαξίωσε να εφαρμόσει τις φιλελεύθερες ρυθμίσεις του συντάγματος της Τροιζήνας ή να ασχοληθεί με τη φατριαστική λειτουργία της Βουλής, την οποία αντικατέστησε με το εικοσιεπταμελές Πανελλήνιον που βρισκόταν κάτω από τον άμεσο έλεγχό του”.

R. Glogg, *Συνοπτική Ιστορία της Ελλάδας: 1770 - 1990*, σσ. 44-45)

6. “Η διακυβέρνηση του Καποδίστρια αποτελεί την πρώτη σοβαρή προσπάθεια διοργάνωσης του ελληνικού ..... . Πρώτος αυτός φροντίζει για τη δημόσια ..... , καταστέλλει ..... , διοργανώνει ..... , υποβάλλει σε κάποια πειθαρχία το στασιαστικό πνεύμα ..... , που ήθελαν ν’ αντικαταστήσουν στην ελεύθερη Ελλάδα τους Τούρκους αξιωματούχους. Για το λόγο αυτό συνάντησε από την πλευρά τους άγρια αντίδραση ...
- Τελικά ο Καποδίστριας δολοφονήθηκε το έτος ..... από δύο μέλη της ισχυρής πελοποννησιακής οικογένειας των .....
- Η ..... που ακολούθησε επέτρεψε στις τρεις ..... να επιβάλουν την ..... , με μονάρχη της εκλογής τους τον ..... , πρίγκιπα της Βαυαρίας, αφού πέτυχαν απ’ την ..... , με τη συνθήκη του Μαΐου του ..... , την αναγνώριση της ..... του ελληνικού κράτους”.

(“Η διακυβέρνηση του Καποδίστρια αποτελεί την πρώτη σοβαρή προσπάθεια διοργάνωσης του ελληνικού κράτους. Πρώτος αυτός φροντίζει για τη δημόσια εκπαίδευση, καταστέλλει την πειρατεία, διοργανώνει τη διοίκηση, υποβάλλει σε κάποια πειθαρχία το στασιαστικό πνεύμα των προκρίτων, που ήθελαν ν’ αντικαταστήσουν στην ελεύθερη Ελλάδα τους Τούρκους αξιωματούχους. Για το λόγο αυτό συνάντησε από την πλευρά τους άγρια αντίδραση ...

Τελικά ο Καποδίστριας δολοφονήθηκε το έτος 1831 από δύο μέλη της ισχυρής πελοποννησιακής οικογένειας των Μαυρομιχαλαίων.

Η αναρχία που ακολούθησε επέτρεψε στις τρεις “Προστάτιδες” Δυνάμεις να επιβάλουν την απόλυτη μοναρχία, με μονάρχη της εκλογής τους τον Όθωνα Α΄, πρίγκιπα της Βαυαρίας, αφού πέτυχαν απ’ την Πύλη, με τη συνθήκη του Μαΐου του 1832, την αναγνώριση της Ανεξαρτησίας του ελληνικού κράτους”.

N. Σβορώνος, *Επισκόπηση της Νεοελληνικής Ιστορίας*, σσ. 72-73)